



Люсі Мод
Монтгомері

Будинок
Мрії Енн

Харків
«ФОЛІО»
2025



I

На горищі Зелених Дахів



— Слава Богу, більше ніякої геометрії, і я не буду вчити її ні сама, ні когось, — сказала Енн Ширлі, засунувши потріпаний том Евкліда у велику скриню з книгами. Вона переможно грюкнула кришкою й сіла зверху на неї, дивлячись на Діану Райт в іншому кінці горища Зелених Дахів, сірими, як ранкове небо, очима.

Горище було темним, затишним приміщенням, яке навівало мрійливий настрій — таким, яким і годиться бути горищам. Через прочинене вікно, біля якого сиділа Енн, віяв теплий, солодкий, пахучий вітер серпневого дня; надворі шуміли тополі; за ними простягалися ліси, де звивалася Стежка Закоханих, і старий яблуневий сад, який все ще давав рясний урожай червонобоких плодів. А понад усім здіймалися, як гори, білосніжні хмари на синьому південному небокраї. Через інше вікно виднілося вдалині сине море під білою піною хвиль — прекрасна затока Св. Лоренса, в якій, як перлина, пливе Абеґвейт¹, чие лагідніше, солодше індіанське ім'я було давно відкинута на користь прозаїчного імені, острів Принца Едварда.

Діана Райт, за три роки з моменту, коли ми її востаннє бачили, стала поважною жінкою. Але очі її були такі ж

¹ На мові індіанців-аборигенів означає «коліска на хвилях».

чорні й блискучі, щоки такі ж рожеві, а ямочки такі ж чарівні, як і в ті далекі дні, коли вони з Енн Ширлі в Садовому Схилі заприсяглися одна одній у вічній дружбі. На руках у неї спало маленьке створіння з чорними кучерями, вже два щасливих роки відоме в Ейвонлі як «Маленька Енн Корделія». Люди в Ейвонлі, звісно, знали, чому Діана назвала її Енн, але от Корделія їх збивала з пантелику. Ні в Баррі, ні в Райтів ніколи не було в роду Корделій. Пані Гармон Ендрюс сказала, що, на її думку, Діана знайшла це ім'я в якомусь дешевому романі, і не розуміла, як Фред міг таке дозволити. Але Енн з Діаною тільки всміхалися одна одній. Вони знали, як Маленька Енн Корделія отримала своє ім'я.

— Ти завжди ненавиділа геометрію, — сказала Діана з усмішкою, згадуючи старі часи. — Як на мене, то ти мала б радіти, що взагалі покінчила з вчителюванням.

— О, та мені завжди подобалося бути вчителькою, крім геометрії. Останні три роки в Саммерсайді були гарні. Пані Гармон Ендрюс сказала мені, коли я повернулася додому, що подружнє життя не сподобається мені набагато більше за вчителювання. Очевидно, пані Гармон дотримується тієї ж думки, що й Гамлет, — краще терпіти старі негаразди, ніж летіти до нових, про які нам ще нічого невідомо.

Сміх Енн, веселий і нестримний, як і колись, з новою ноткою лагідності та зрілості, задзвенів горищем. Марілла, яка саме готувала сливове варення на кухні, почула його й всміхнулася; тоді зітхнула від думки, що тепер рідко чути-ме його в Зелених Дахах. Ніщо в житті Марілли ще не приносили їй стільки радості, як те, що Енн виходила заміж за Гілберта Блайта; але в кожній радості є тінь смутку. За три роки в Саммерсайді Енн часто приїжджала додому на

канікули й вихідні; але тепер можна було сподіватися хіба на візит двічі на рік.

— Не зважай на те, що каже пані Гармон, — сказала Діана, зі спокійною впевненістю жінки, яка вже чотири роки заміжня. — Звичайно, у подружньому житті є кращі й гірші періоди. Не чекай, що все завжди йтиме гладко. Але можу тебе запевнити, Енн, що це щасливе життя, якщо вийти за правильного чоловіка.

Енн видушила усмішку. Те, як Діана говорила з виглядом багатого досвіду, завжди трохи її смішило.

«Я, напевно, теж така стану за чотири роки заміжжя», — подумала вона. — «Але моє почуття гумору мене врятує».

— Вже вирішено, де ви будете жити? — спитала Діана, пригортаючи Маленьку Енн Корделію неповторним материнським жестом, який завжди наповнював душу Енн солодкими, невисловленими мріями й надіями. Це відчуття було наполовину приємним, а наполовину тривожним.

— Так. Це те, що я хотіла сказати, коли сьогодні телефонувала, щоб тебе запросити. До речі, мені все ще не віриться, що в нас в Ейвонлі тепер є телефони. Звучить так безглуздо сучасно для цієї тихої старої місцини.

— Слід дякувати Товариству вдосконалення села Ейвонлі, — сказала Діана. — Якби вони за це не взялися й не довели справу до кінця, телефонів у нас ніколи б не було. Ніхто не хотів. Стільки було сказано, що вже будь-яке товариство втратило б охоту. Але вони не відступали. Ти зробила прекрасну річ для Ейвонлі, Енн, коли заснувала те Товариство. А які в нас були зустрічі! Пам'ятаєш синю залу і як Дžadсон Паркер придумав малювати рекламу ліків на своєму паркані?

— Не знаю, чи я аж така вдячна Товариству за телефони, — сказала Енн. — О, я знаю, це дуже зручно — ще зручніше, ніж наш старий спосіб передавати сигнал за допомогою свічки! І пані Рейчел каже: «Ейвонлі має йти в ногу з часом, якщо хочете знати мою думку». Але чомусь мені не хочеться, щоб Ейвонлі псували, як каже пан Гаррісон, коли хоче здатися дотепним, «сучасними незручностями». Я хочу, щоб все залишалось таким, як у старі добрі часи. Це нерозумно — і сентиментально — і неможливо. Тому я негайно стаю мудрою, практичною й можливою. Телефон, як визнає пан Гаррісон, «непогана річ» — навіть якщо й знаєш, що тебе слухають допитливі люди на лінії.

— Це найгірше, — зітхнула Діана. — Так набридає чути телефоністів. Кажуть, пані Гармон Ендрюс наполягла, щоб їхній телефон поставили на кухню, щоб вона слухала, чи він не дзвонить, і водночас наглядала за обідом. Сьогодні, коли ти мені подзвонила, я точно чула, як цокає той чудернацький годинник Паїв. Тому не маю сумнівів, що нас слухали або Джозі, або Ґерті.

— О, то це тому ти сказала: «У вас в Зелених Дахах новий годинник»? Я не могла зрозуміти, що ти маєш на увазі. Я чула злісне клацання, як тільки ти це сказала. Напевно, хтось з Паїв зі всієї сили кинув слухавку. Ну, нічого. Як каже пані Рейчел, «Паям вони завжди були, і Паями залишаться на віки віків, амінь». Я хочу поговорити про приємніші речі. Вже вирішено, де буде мій новий дім.

— Ой, Енн, де? Сподіваюся, десь поблизу.

— Ні-і-і-і, у цьому його недолік. Гілберт збирається осісти в Гавані Чотирьох Вітрів — за шістдесят миль звідси.

— Шістдесят! Це ж те саме, що шістсот, — зітхнула Діана. — Я тепер не можу поїхати з дому кудись далі, ніж в Шарлоттаун.

— Ти мусиш приїхати в Чотири Вітри. Це найгарніша гавань на острові. Там є село, називається Глен Сент Мері, і доктор Девід Блайт мав там практику п'ятдесят років. Це двоюрідний дід Гілберта, знаєш. Він йде на пенсію, а Гілберт має перейняти його практику. Доктор Блайт, однак, залишає собі будинок, тому нам доведеться знайти собі помешкання. Я ще не знаю, що це буде і де, але в уяві я вже вималювала собі будиночок і його умеблювала — крихітний замок в Іспанії.

— А куди ви їдете в весільну подорож? — спитала Діана.

— Нікуди. Не дивився на мене так перелякано, Діано. Ти вже як пані Ендрюс. Вона, звичайно, зауважить, що людям, які не можуть собі дозволити весільну подорож, найкраще нікуди й не їхати; а тоді нагадає мені, що Джейн у свою їздила в Європу. Я хочу провести Свій медовий місяць у Чотирьох Вітрах у власному Будинку Мрії.

— І ти вже вирішила, що дружок у тебе не буде?

— Жодної не залишилося. Ти, Філ, Прісцилла та Джейн мене обігнали в питаннях шлюбу; а Стелла працює й викладає у Ванкувері. У мене більше нема «споріднених душ», а інакше дружки мені не потрібні.

— Але ж у тебе буде фата, правда? — стривожено спитала Діана.

— Так, справді. Без неї я не почуватимуся нареченою. Пам'ятаю, як казала Метью того вечора, коли він привіз мене в Зелені Дахи, що я ніколи не стану нареченою, бо я надто простакувата на вигляд, щоб хтось захотів на мені женитися — хіба крім пастора на закордонній місії. Я чомусь думала, що пастори на місії не можуть собі дозволити перебирати, якщо вже хочуть, щоб дівчина ризикувала життям між канібалами. Ти б бачила того пастора,

за якого вийшла Прісцилла. Він був такий вродливий і таємничий, як ми мріяли в дитинстві, Діано; я ще в житті не бачила краще вбраного чоловіка, а сам він марив «неземною, золотою красою» Прісцилли. Але ж в Японії нема канібалів.

— Зате в тебе весільна сукня мрій, — захоплено зітхнула Діана. — Ти в ній виглядатимеш, як справжня королева — ти така висока й струнка. Як ти залишаєшся такою стрункою, Енн? Я ще ніколи не була така товста — скоро в мене не залишиться талії.

— Повнота, як і худорлявість, даються нам долею, — сказала Енн. — В будь-якому разі, пані Ендрюс не скаже тобі те, що мені, коли я приїхала додому зі Саммерсайду: «Що ж, Енн, ти така ж кістлява, як завжди». «Струнка» звучить романтично, а от «кістлява» — зовсім інша річ.

— Пані Гармон говорила про твоє придане. Вона визнає, що воно не гірше за Джейн, хоч також каже, що Джейн виходила за мільонера, а ти виходиш тільки за «бідного молодого лікаря, в якого ні копійки за душею».

Енн засміялася.

— Мої сукні дійсно гарні. Я люблю гарні речі. Пам'ятаю свою першу гарну сукню — з коричневої глорії, ту що Метью мені купив на шкільний концерт. До того все, що я мала, було негарне. Тієї ночі мені здавалося, що я вступаю у новий світ.

— Того вечора Гілберт декламував «Бінген на Рейні» і дивився на тебе, коли казав «Була ще інша, НЕ сестра». А ти розізлилася, бо він запхав твою рожеву троянду собі в нагрудну петельку! Тоді ти ще й не уявляла, що вийдеш за нього.

— Ну, це знову доля, — засміялася Енн, коли вони спустилися сходами горища.



II

Будинок Мрії



У Зелених Дахах у повітрі витало таке хвилювання, як ніколи раніше. Навіть Марілла була така схвильована, що не могла цього приховати — що було майже феноменально.

— У цьому домі ще не було весілля, — сказала вона, ніби виправдовуючись, пані Рейчел Лінд. — У дитинстві я чула, як один священник казав, що будинок не стає справжньою домівкою, поки не буде освячений народженням, весіллям і смертю. Смерті тут були — мої батько й мати померли тут, як і Метью; і навіть дитина тут народилася. Колись давно, ще коли ми тільки сюди переїхали, у нас недовго працював одружений чоловік, і його жінка тут народила. Але весілля тут ще не було. Так дивно думати про те, що Енн виходить заміж. Вона мені далі здається маленькою дівчинкою, яку ми з Метью привезли сюди чотирнадцять років тому. Я ніяк не можу повірити, що вона вже виросла. Ніколи не забуду, що я відчувала, коли побачила, як Метью веде ДІВЧИНКУ. Цікаво, що сталося з тим хлопцем, якого б нам прислали, якби не помилка. Цікаво, як склалася ЙОГО доля.

— Ну, помилка сталася на щастя, — сказала пані Рейчел Лінд, — хоч був час, коли я думала інакше — того

вечора я прийшла подивитися на Енн, і вона влаштувала нам таку сцену. Чимало змінилося відтоді.

Пані Рейчел зітхнула, а тоді знову пожвавилася. Коли йшлося про весілля, пані Рейчел була готова поховати минуле.

— Я дам Енн два свої бавовняні покривала, — продовжила вона. — Одне в смужку, а друге в листя. Вона каже, вони вертаються в моду. Ну, мода чи не мода, не думаю, що можна придумати щось гарніше для ліжка в гостьовій кімнаті, ніж добре покривало в листя, от що я про це думаю. Треба їх відбілити. Коли Томас помер, я зашила їх в полотняні мішки, але напевно зараз колір жахливий. Але маємо ще місяць, а мокре відбілювання творить дива.

Тільки місяць! Марілла зітхнула, а тоді гордо сказала:

— Я даю Енн півдесятка плетених килимків, тих, що на горищі. Ніколи не думала, що вона їх захоче — вони такі старомодні, і ніхто тепер не хоче в'язаних килимків. Але вона сама мене попросила — сказала, що більше нічого не хоче на підлогу. Вони дійсно гарні. Я зробила їх з найкращих обрізків і сплела смужками. Було чим зайнятися останні декілька зим. І я закручу їй стільки сливового варення, що вистачить на весь рік. Дуже дивно. Наші сливи три роки навіть не цвіли, і я вже подумувала їх зрубати. А минулої весни вони вкрилися цвітом, і такого врожаю слив у Зелених Дахах я й не пригадаю.

— Слава Богу, що Енн з Гілбертом все ж одружуються. Я за це завжди молилася, — сказала пані Рейчел тоном людини, впевненої, що її молитви відіграли найбільшу роль. — Таке полегшення було почути, що вона не йде за того з Кінгспорта. Так, він був багатий, а Гілберт бідний — принаймні наразі; але він хлопець з острова.

ЗМІСТ

I	На горищі Зелених Дахів	7
II	Будинок Мрії	13
III	Країна мрій	19
IV	Перша наречена із Зелених Дахів	28
V	Новосілля	33
VI	Капітан Джим	37
VII	Наречена шкільного вчителя	44
VIII	Пані Корнелія Браянт робить візит	54
IX	Вечір на маяку Чотирьох Вітрів	68
X	Леслі Мур	80
XI	Історія Леслі Мур	89
XII	Леслі приходять в гості	100
XIII	Примарний вечір	104
XIV	Листопадові дні	109
XV	Різдво в Чотирьох Вітрах	113
XVI	Новий рік на маяку	122
XVII	Зима в Чотирьох Вітрах	18
XVIII	Весняні дні	135
XIX	Світанок і Сутінки	144
XX	Зникла Маргарет	151
XXI	Бар'єр падає	155

XXII	Пані Корнелія все влаштовує	164
XXIII	Приїжджає Овен Форд	171
XXIV	Книга життя Капітана Джима.	177
XXV	Написання книги	185
XXVI	Зізнання Овена Форда	189
XXVII	На міліні	195
XXVIII	Всяка всячина	201
XXIX	Гілберт і Енн розходяться в думках	209
XXX	Леслі приймає рішення	216
XXXI	Правда звільняє	223
XXXII	Пані Корнелія обговорює справу	228
XXXIII	Леслі повертається	233
XXXIV	Корабель прибуває в гавань.	238
XXXV	Політика в Чотирьох Вітрах.	244
XXXVI	Краса замість попелу	252
XXXVII	Пані Корнелія робить приголомшливе оголошення	261
XXXVIII	Червоні троянди.	266
XXXIX	Капітан Джим долає переправу.	272
XL	Прощання з Будинком Мрії	276